

ONAFHANKELIJK PAPENDRECHT

Aan het College van B&W van de gemeente Papendrecht
T.a.v. de heer Aart-Jan Moerkerke, voorzitter,
Markt 22
3351 PB Papendrecht

Papendrecht 04 juni 2019
Onderwerp 'vissen nemen zo goed als geen GenX-stoffen op' - deel 2

Geachte heer Moerkerke,

Hierbij dient de fractie van Onafhankelijk Papendrecht nieuwe vragen in ex artikel 40 RvO.

De vraag die ons bezighoudt is waarom het College ons doorverwijst naar o.a. Oasen ([zie link](#)), terwijl het College zelf over deze informatie beschikt, als (mede-)eigenaar van drinkwaterbedrijf Oasen? Het lijkt erop dat het College beantwoording van onze vragen ontwijkt en ons niet serieus neemt?

Wij hebben navraag gedaan bij staatsrechtdeskundigen en zij vinden het vreemd dat het College onze (artikel 40 RvO) vragen ontwijkt (d.w.z. niet inhoudelijk beantwoordt) en feitelijk geen antwoorden geeft op de vragen die wij aan het College bij brief van 9 mei jl. hebben gesteld. Hiermee schendt het College de relatie met de Gemeenteraad als toezichhoudend orgaan. Het is de vraag of dit een wenselijke ontwikkeling is.

Wij zien graag alsnog volledige beantwoording van onze zeven vragen (hieronder weergegeven) van 9 mei jl. ter zake van de drinkwaternorm van het Papendrechtse leidingwater tegemoet, alsmede beantwoording van de toegevoegde vragen 08 t/m 11.

In de Klaroen van woensdag 8 mei 2019 stond te lezen dat vissen zo goed als geen GenX-stoffen zouden opnemen. Dat zou blijken uit een onderzoek dat DuPont-Chemours heeft laten uitvoeren. Dit onderzoek was uitgevoerd op verzoek van de provincie Zuid-Holland en het RIVM.

Vraag 01: zouden wij een exemplaar van dat onderzoek mogen inzien?

In voormeld krantenartikel staat tevens te lezen dat verwacht wordt dat het RIVM de resultaten van dit onderzoek zal betrekken bij de definitieve bepaling voor een veilige waarde voor GenX in oppervlakte water. Thans is die norm 118 nanogram per liter.

In hetzelfde artikel staat dat de veilige norm voor drinkwater 150 nanogram per liter zou zijn (RIVM).

Vraag 02: is het niet vreemd dat de veilige norm voor drinkwater minder scherp is dan de veilige norm voor oppervlakte water? We drinken immers geen oppervlakte water maar leidingwater uit de kraan, dan zou je als normaal mens met gezond verstand toch verwachten dat die norm scherper is als het om veilig drinkwater gaat?

De gemeente stelde in een ander artikel in de Klaroen dat het drinkwater aan de norm (van het RIVM) zou voldoen.

Uit recent onderzoek van de Vrije Universiteit te Amsterdam is echter naar voren gekomen dat in het Papendrechtse leidingwater dat voor consumptie wordt gebruikt **20 nanogram per liter GenX-stoffen** aanwezig zijn. Terwijl het RIVM de norm in het verleden op 150 nanogram per liter heeft gesteld. Hierna wordt aangegeven dat op dit moment in discussie is dat deze norm niet scherp genoeg lijkt te zijn. Die discussie vindt onder andere plaats op het niveau van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid, dat een agentschap van de Europese Unie is (het wordt ook wel kortweg de Europese Voedselautoriteit genoemd).

Ongetwijfeld is u ook bekend dat de Europese Commissie met een heroverweging van de veiligheidsnorm bezig is. Het zou gaan om een aanscherping van de 'veilige' norm voor drinkwater met een factor 15x strenger, hetgeen zou impliceren dat - na implementatie van de nieuwe Europese richtlijn - de alsdan veilige norm op 10 nanogram GenX-stoffen per liter uit zou komen.

De gemeente is als (mede-)aandeelhouder/eigenaar van het drinkwaterbedrijf direct verantwoordelijk voor veilig drinkwater uit de kraan.

Vraag 03: zou het, gelet op de ontwikkelingen als hierboven geschetst, niet verstandig zijn om alvast als gemeente Papendrecht de veilige norm voor leidingwater aan te scherpen?

Het valt niet meer te ontkennen, maar alle Papendrechtse hebben vanaf nu dus te maken met de door de overheid toegestane rivierlozingen van GenX-stoffen door Chemours. Nu de overheid de toegestane hoeveelheid lozingen in de rivier weliswaar heeft teruggeschroefd, zou het kunnen dat een monstername (zoals recent door het chemisch/toxicologisch laboratorium van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU), onder leiding van Prof. Dr. Jacob de Boer) een lagere concentratie GenX oplevert.

Vraag 04: deelt u dit inzicht?

Is uw College bereid aan te dringen op een betere zuivering door het waterbedrijf (Oasen)? De omgekeerde osmose (ook wel RO genoemd) blijkt een goed procedé en Evides in Dordrecht verzorgt het demi-water voor Chemours reeds via dit proces.

Vraag 05: is het niet mogelijk om aan Oasen te vragen het water dat voor drinkwater consumptie bedoeld is te zuiveren volgens het procedé van de omgekeerde osmose?

Frequentie metingen en locatie van de metingen

Daarnaast zou een dagelijkse analyse bij het lozingspunt van Chemours in de gaten kunnen houden of zij binnen de toegestane vergunning blijven. Dit lijkt ons beter dan bij het inlaatpunt van Oasen te gaan meten.

Vraag 06: deelt u onze opvatting in deze?

Het gemeentebestuur heeft de bevoegdheid de norm voor GenX-stoffen in drinkwater zelfstandig naar beneden bij te stellen dan wel de norm voor 'veilig' drinkwater aan te scherpen. Voor wat het RIVM betreft is daartoe op dit moment kennelijk nog geen noodzaak (???), maar we hebben in andere dossiers gezien dat er sprake kan zijn van voortschrijdend inzicht en dat normen worden aangescherpt na nieuwe informatie en wetenschappelijke inzichten.

Vraag 07: (in het verlengde van vraag 3) zou het niet het overwegen waard zijn, juist nu blijkt dat de hoeveelheid GenX-stoffen in het Papendrechtse leidingwater hoger zijn dan in de ons omringende gemeenten Dordrecht en Sliedrecht, alvast de norm voor veilig Papendrechtse leidingwater aan te scherpen?

In lijn met de Europese opinie van EFSA zou die norm op 10 nanogram GenX-stoffen per liter kunnen worden gesteld. Dat zou vervolgens wel impliceren dat het Papendrechtse drinkwater niet meer 'veilig' voor consumptie is. Dan zijn direct maatregelen nodig.

Opmerkelijk

In de motie van het lid van de Tweede Kamer Laçin van 16 mei 2019 wordt geconstateerd dat de EFSA de normen voor PFOA en PFOS-stoffen heeft aangescherpt en dat het RIVM de aangescherpte normen voornamelijk niet heeft overgenomen. (???)

Tevens wordt geconstateerd dat het RIVM zelf het niet overnemen van normen gesteld door de EFSA «opmerkelijk» noemt. (???)

Oasen gebruikt als grondstof oevergrondwater. Dat is water dat via de bodem van de rivier de grond in sijpelt en verderop landinwaarts omhoog wordt gepompt met winputten. Doordat het water door de zandige lagen van de bodem stroomt krijgt het een natuurlijke voorzuivering. Sommige chemische stoffen worden echter niet geheel verwijderd door deze bodempassage. Het water doet er gemiddeld tussen de 1 en 70 jaar over om van de rivierbodem naar de winputten te stromen. Het water uit elke winput kent een verschillende ‘verblijftijd’ (of jaartal). Vanuit de winputten lopen ondergrondse leidingen naar onze zuiveringsstations. We maken altijd gebruik van een mix van verschillende putten, om zo minder kwetsbaar te zijn voor piekvervuilingen vanuit de rivier. Door de langere verblijftijden van het water van de rivier tot aan de winput kunnen we dus ook sporen van stoffen terugvinden die al enige jaren geleden in de rivier voorkwamen.

Opnieuw bemonsteren van leidingwater zal vermoedelijk geen lagere waarde voor GenX opleveren, gezien de aangegeven tijd die het water er over doet om via de rivierbodem naar de winputten te stromen. Op de zuiveringsstations gebruikt het drinkwaterbedrijf onder andere actief koolfilters om het water te zuiveren. Voor het zuiveren geldt: hoe verfijnder de concentratie van een stof is, hoe lastiger het is om deze te filteren. Het is dus veel effectiever en efficiënter om afvalwater ‘af fabriek’ te zuiveren, zoals nu gebeurt, dan aan het einde van het proces in ver verdunde vorm.

Omgekeerde osmose of Reverse Osmose (RO) is een goed proces om water volledig te zuiveren. Oasen heeft op één van onze zuiveringsstations een nieuwe installatie uitgevoerd op basis van deelstreams RO. Deelstreams in dit geval omdat de helft van het gezuiverde water via membranen komt en de andere helft via de traditionele zuivering. Volledig RO gezuiverd water bevat namelijk geen voor de gezondheid essentiële mineralen zoals calcium en magnesium meer, Oasen zou dit wettelijk gezien ook niet mogen leveren omdat het geen drinkwater meer is.

Vraag 08: bent u met Oasen van mening dat water dat via RO gezuiverd is geen drinkwater meer is?

Oasen doet wel onderzoek naar de mogelijkheden om RO toe te passen met een remineralisatie stap waarbij de mineralen weer worden toegevoegd. Voordat dit bedrijfszeker op grote schaal toegepast zou kunnen worden verwacht Oasen enkele jaren verder te zijn.

Vraag 09: via welk zuiveringsstation krijgt Papendrecht drinkwater van Oasen?

vraag 10: kan het college bij Oasen aandringen op het verlagen van het huidige gehalte GenX in het drinkwater?

vraag 11: kan het college besluiten om het drinkwatercontract met Oasen te verbreken en overgaan naar een andere aanbieder?

Wij danken u voor de beantwoording.

Hoogachtend,
Ruud Lammers.

ⁱ Website <https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2019/05/27/college-ontwikkelt-vragen-over-opeenhoping-genx-stoffen-in-vissen/>